

Handlingsplan för

# Jämställd folkhögskola

---

## Bakgrund

Folkbildningen bärs av idéer om politik, religion, kultur och om samhället. Folkhögskolorna bidrar till att hålla samman, stärka och utveckla det svenska samhället och demokratin. Folkbildning är utbildning och bildning för vuxna. Den är fri och frivillig i meningen att människor själva väljer om och när de vill delta.

Vid Västerbottens folkhögskola försöker vi så långt det är möjligt att utgå från deltagarnas förutsättningar och behov. Det betyder att våra deltagare har stort inflytande över vad och hur de ska lära. Våra grundtankar är att deltagarna lär av varandra, att arbetsformerna är demokratiska och engagerande och att lärandet är aktivt. Deltagarna söker och bygger sin egen kunskap – genom dialog, interaktion och reflektion med andra.

Statens syften med de statsbidrag som ges till folkbildningen är att stärka och utveckla demokratin, göra det möjligt för en ökad mångfald av människor att påverka sin livssituation, att utjämna utbildningsklyftor samt att bredda intresset för och öka delaktigheten i kulturlivet. Dessa syften kan tolkas som uppdrag att arbeta för ökad jämställdhet och bidra till att uppnå de jämställdhetspolitiska delmålen. Det är även möjligt att tolka syftena som att de handlar om ökad jämlikhet för människor med till exempel olika etnisk bakgrund, ålder eller sexuell läggning. Statens syften med folkbildningen ger därför ett starkt jämställdhetsuppdrag men det skapar även utrymme att prioritera arbete med andra jämlikhetsaspekter högre. Denna handlingsplan syftar till att säkerställa att jämställdhetsaspekten alltid finns med, oavsett prioriteringar inom ramen för vårt uppdrag.

# **Folkbildningsrådets och Västerbottens folkhögskolas definitioner och ställningstaganden**

## **Jämställdhet**

Jämställdhet innebär att alla oavsett kön har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom livets alla områden. Jämställdhet avser förhållandet människor emellan med avseende just på kön. Detta till skillnad mot jämlikhet som är ett vidare begrepp som avser rättvisa förhållanden mellan människor oavsett kön, etnicitet, religion, social och ekonomisk ställning med mera. Jämställdhet är alltså en viktig jämlikhetsfråga.

Jämställdhet är en fråga om makt och inflytande. Handlingsplanen tar fasta på strukturer som leder till ojämställdhet och syftar till att förändra dem snarare än att påverka enskilda människors beteende. Jämställdhet kan endast uppnås om makt omfördelas och normer utmanas och förändras. Jämställdhet är inte en "kvinnofråga". För att uppnå jämställdhet krävs insatser som stärker kvinnor, men i första hand måste strukturer som vidmakthåller en ojämn fördelning av inflytande förändras. Destruktiva maskulinitetsnormer ska synliggöras och förändras.

Jämställdhet är en fråga om fakta och kunskap. Värderingar och attityder spelar stor roll i sammanhanget men det arbete som ska bedrivas ska baseras på vetande, inte på tyckande.

## **Jämställdhetsintegrering**

Europarådets definition av jämställdhetsintegrering är allmänt vedertagen inom dagens jämställdhetsarbete: "Jämställdhetsintegrering innebär (om)organisering, förbättring, utveckling och utvärdering av besluts(verksamhets)processer, så att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet."

## **Intersektionella perspektiv**

Ett intersektionellt perspektiv tar fasta på att män och kvinnor inte är enhetliga grupper. Inom båda grupperna finns till exempel personer med olika funktionsvariationer, av olika klass- och utbildningsbakgrund, av olika etnicitet, med olika sexuell läggning och så vidare. Dessa olika tillhörigheter samspelar med varandra, och med kön, och stärker eller försvagar en viss persons eller grupps position i samhället och i förhållande till andra.

## **Tvåkönsnormen**

I arbetet med jämställdhet måste uppfattningen att kvinnor och män är två i förhållande till varandra uteslutande kategorier synliggöras och ifrågasättas. En sådan uppfattning är uteslutande mot personer som inte identifierar sig inom ramen för tvåkönsnormen. Den leder också till att gamla föreställningar om kön riskerar att återskapas istället för att utmanas. Men det kommer vara nödvändigt att fortsätta samla in data uppdelad på två kön för att inte bryta långa serier av tidigare insamlade data. Könsuppdelad statistik är ett effektivt redskap för att synliggöra ojämställdhet, men det ska inte användas oreflekterat.

## **Etnocentrism**

En förekommande uppfattning är att Sverige är ett helt jämställt land med jämställda människor, och att människor som kommer från andra länder till Sverige för med sig ojämställdhet hit. Detta etnocentriska synsätt på jämställdhet måste synliggöras och motverkas i folkbildningens verksamheter.

## **Aktiviteter och mål**

FBR menar att det finns flera indikationer på att jämställdhetsarbetet osynliggörs inom folkbildningen och att den i allmänhet inte lyfts fram och hanteras på ett metodiskt och kvalificerat sätt. Därför ska Västerbottens folkhögskola öka kunskapen och medvetenheten om genus- och jämställdhetsfrågor hos både medarbetare och studerande.

## **Vi arbetar för en studiemiljö som präglas av att:**

- Alla oavsett kön har samma möjligheter att påverka sin studiesituation.

- Studier organiseras så att det går att kombinera med föräldraskap.
- Sexuella trakasserier verbala eller i handling inte förekommer
- Det råder en jämn könsfördelning inom olika studiegrupper.

**För att uppnå detta ska följande genomföras:**

- Analys av terminsutvärderingarna ur ett könsperspektiv.
- Utbildning i aktuella frågor inom området vid personaldagar.
- Utbildning för studerande vid temadagar.
- Översyn av kursinnehåll och kommunikation för de utbildningar som har ojämn könsfördelning i studiegruppen.
- Rektorererna är tillika jämställdhetsombud och ansvarar för implementering.